

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060305

DOM
2020-09-16
Stockholm

Mål nr
P 6381-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-06-04 i mål nr P 5735-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. M S-L

2. P S-L

3. G S

Ombud för 3: Advokat M W och jur.kand. J S

Motparter

1. Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad

2. Oscar Properties Förvaltning AB

Ombud för 2: Advokat K-O D och jur. kand. S N

SAKEN

Bygglov m.m. på fastigheten X i Stockholms kommun

Dok.Id 1602174

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stads beslut den 20 juni 2018, dnr 2017-09927-575, att meddela bygglov för påbyggnad i två plan på befintligt flerbostadshus på fastigheten X, bygglov för parkeringsplatser, rivningslov för rivning av befintligt tak samt tidsbegränsat bygglov för uppförande av byggbodur under byggperioden och avslår ansökan.

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M S-L, P S-L och **G S** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska i första hand upphäva Stadsbyggnadsnämndens i Stockholms stads beslut och i andra hand undanröja nämndens beslut och återförvisa målet till nämnden för fortsatt handläggning.

G S har även yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska hålla syn på platsen samt inhämta yttrande från Boverket, Stockholms stadsmuseum och Riksantikvarieämbetet.

Oscar Properties Förvaltning AB (Oscar Properties) och **Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad** (nämnden) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Parterna har anfört i huvudsak detsamma som i underinstanserna. De har även inkommit med viss kompletterande utredning.

Boverket har yttrat sig i målet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Oscar Properties har av nämnden beviljats bygglov för påbyggnad i två plan på befintligt flerbostadshus på fastigheten X, bygglov för parkeringsplatser, rivningslov för rivning av befintligt tak samt tidsbegränsat bygglov för uppförande av byggbodan under byggperioden.

För fastigheten gäller en detaljplan som vann laga kraft den 20 april 2017. Fastigheten omfattar i dagsläget ett område med kvartersmark och ett område med allmän platsmark (benämnt PARK i detaljplanen). Den allmänna platsmarken ska enligt detaljplanen vara under kommunalt huvudmannaskap. En fråga i målet är om det nu anförda innebär att det råder ett s.k. planstridigt utgångsläge som förhindrar att

bygglov kan ges eller om det är en genomförandefråga som inte prövas i målet om bygglov.

En fastighet avviker från en detaljplan om fastighetens utformning omöjliggör den markanvändning som föreskrivs i planen. (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 16 november 2017 i mål nr P 4414-17). Vid kommunalt huvudmannaskap åligger det kommunen att ordna den allmänna platsen så att den kan användas för avsett ändamål och kommunen ansvarar även för underhållet av den allmänna platsen. (6 kap. 18 och 21 §§ PBL) Genomförandet av allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap regleras genom inlösen. (6 kap. 13 § första stycket 1 PBL)

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att en förutsättning för att markanvändningen ska kunna säkerställas är att kommunen får äganderätt till marken. I nu aktuellt fall hade kommunen vid tidpunkten för nämndens beslut att bevilja bygglov inte löst in den allmänna platsen och således inte fått äganderätt till densamma. Den förrättning som avsåg att hantera bl.a. denna fråga har sedermera även ställts in. Vid detta förhållande omöjliggör fastighetens utformning den markanvändning som föreskrivs i planen och fastigheten är att betrakta som planstridig. Eftersom bedömningen av fastighetens planlighet ska ske vid tidpunkten för beslutet om bygglov saknar det betydelse att kommunen vid ett senare tillfälle har rätt att lösa in marken. Den omständigheten att de nu aktuella åtgärderna ska utföras på en annan del av fastigheten föranleder inte heller det någon annan bedömning eftersom hela fastigheten i sig är att betrakta som planstridig. Avvikelsen från detaljplanen kan inte vara att bedöma som liten och det saknas redan i anledning av det nu anförda förutsättningar att bevilja lov enligt ansökan. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras på så sätt att nämndens beslut att bevilja bygg- och rivningslov upphävs och ansökan om detta avslås.

Vid denna utgång finns det inte skäl att hålla syn eller inhämta yttranden från Stockholms stadsmuseum och Riksantikvarieämbetet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg och Li Brismo, tekniska rådet Inga-Lill Segnestam samt hovrättsassessorn Erik Stålhammar, referent.

Föredragande har varit Erica Ehne.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-06-04
meddelad i
Nacka

Mål nr P 5735-18

PARTER

Klagande

1. T"D

2. Brf Hagablick

3. Brf Roslagstullsbacken

4. L"D

5. Per Gulbrandsen
Ruddammsbacken 30
114 21 Stockholm

6. Matilda Gulbrandsen-Mattsson
Ruddammsbacken 30
114 21 Stockholm

7. Mats Nahlbom
Roslagstullsbacken 18
114 21 Stockholm

8. M S-L
Ruddammsbacken 30
114 21 Stockholm

9. P S-L
Ruddammsbacken 30
114 21 Stockholm

10. G S
Ruddammsbacken 28

Dok.Id 574051

Postadress
Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress
Sicklastråket 1

Telefon
08-561 656 40
E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

114 21 Stockholm

Ombud: Advokaten M W och biträdande juristen J S Appeal
Advokatbyrå AB
7 A Centralen
Vasagatan 7, 4 tr
111 20 Stockholm

11. Christer Öhlin
Ruddammsbacken 41
114 21 Stockholm

Motparter

1. Oscar Properties Förvaltning AB
Box 5123
102 43 Stockholm

Ombud: Advokaten Nadia Lousseief
AG Advokat KB
Box 3124
103 62 Stockholm

2. Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun
Box 8314
104 20 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2018-09-07 i ärende nr 40322-28250-2018,
se [bilaga 1](#)

SAKEN

Bygglov m.m. på fastigheten X i Stockholms kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

BAKGRUND

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun (nämnden) beslutade den 20 juni 2018 att bevilja bygglov för påbyggnad i två plan på ett flerbostadshus på fastigheten X. Nämnden beviljade även bygglov för parkeringsplatser, rivningslov för rivning av befintligt tak samt tidsbegränsat bygglov för uppförande av byggbodas under byggperioden. T"D, Brf Hagablick, Brf Roslags-tullsbacken, L"D, Per Gulbrandsen, Matilda Gulbrandsen Mattsson, Mats Nahlbom, M S-L, P S-L, G S och Christer Öhlin (klagandena) överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen), som avslog överklagandena. Klagandena har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

R B och **Christer Öhlin** har begärt att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut. T"D har i huvudsak anfört skäl gällande parkeringar, ljusinsläpp, utsikt, säkerhetsrisker samt att fastighetsbildningen inte är klar. Han har även begärt en extern granskning av omständigheterna bakom stadsbyggnadsnämndens godkännande av ansökan trots att fastighetsbildningen inte är färdig. Christer Öhlin har bl.a. anfört att byggnationen tar bort solljus för dem som bor mittemot.

Brf Hagablick och **J B** har i första hand begärt att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut. I andra hand har de begärt att domstolen ska återförvisa ärendet till nämnden för fortsatt handläggning. De har i huvudsak anfört samma skäl som hos länsstyrelsen gällande bl.a. att fastigheten inte överensstämmer med detaljplanen, att kravet på skäligt parkeringsutrymme inte är uppfyllt, att bygglovet strider mot förvanskningsförbudet samt att det innebär betydande olägenheter i form av bl.a. skuggning.

G S har i första hand begärt att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut. I andra hand har hon begärt att mark- och miljödomstolen ska återförvisa ärendet till länsstyrelsen eller nämnden för fortsatt handläggning. Hon

har i huvudsak utvecklat närmare skäl kring formella invändningar gällande delegation i nämnden, kommunicerings- och utredningsskyldighet och underinstansernas beslutsmotiveringar. Vidare har hon i sak utvecklat närmare skäl vad gäller bl.a. buller, parkeringsplatser, parkeringstal, planstridigt utgångsläge, utformningen av åtgärden, nationalstadsparken samt säkerhetsrisker.

Brf Roslagstullsbacken, Per Gulbrandsen, Matilda Gulbrandsen-Mattsson, Mats Nahlbom, M S-L och P S-L har i första hand begärt att domstolen ska återförvisa ärendet till länsstyrelsen för förnyad handläggning. I andra hand har de begärt att domstolen ska upphäva beslutet. De har i huvudsak utvecklat närmare skäl vad gäller osäkerheter som ligger till grund för beslutet, att det saknas relevanta solstudier, att det blir en oacceptabel skada på en redan ansatt stadsdel, parkeringssituationen, att fastighetsbildning inte är klar, antalet lekplatser och rekreationsytor samt byggherrens ekonomi.

Mats Nahlbom har också begärt att beslutet om att anta detaljplanen ska upphävas.

Nämnden har motsatt sig att beslutet upphävs eller återförvisas.

Oscar Properties Förvaltning AB (bolaget) har motsatt sig att beslutet upphävs eller återförvisas och har i huvudsak fört fram skäl gällande att bygglovstämmer överens med detaljplanen och att vissa frågor redan har behandlats i denna. Bolaget har vidare utvecklat närmare skäl vad gäller frågan om fastighetsbildningens betydelse, buller, parkeringsplatser, planstridigt utgångsläge, varsamhetskravet och förbudet mot förvanskning, nationalstadsparken, byggnadens bärförmåga m.m., samt de formella frågor som de klagande har fört fram.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser och målets handläggning

Tillämpliga bestämmelser framgår, utöver vad som anges nedan, av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen har under målets handläggning avslagit begäran om syn på platsen samt begäran om inhämtande av yttrande från Boverket, Stadsmuseet och Riksantikvarieämbetet. Domstolen har vidare den 6 mars 2019 hållit sammanträde i målet. Därefter har viss fortsatt skriftväxling skett. Domstolen meddelar denna dag dom även i mål nr P 3724-18 och 4009-18 gällande startbesked för förstärkningsåtgärder på aktuell byggnad.

Ramen för mark- och miljödomstolens prövning

Målet gäller bygglov på fastigheten X. För fastigheten gäller detaljplan Dp 2013-07632-54, som vann laga kraft den 20 april 2017 (genom att Mark- och miljööverdomstolen inte meddelade prövningstillstånd gällande mark- och miljödomstolens dom i mål nr P 6621-16). Mark- och miljödomstolen kan i detta mål – inom ramen för den ordinära rättsprocessen – inte pröva den lagakraftvunna detaljplanen. Det noteras att Mark- och miljööverdomstolen avvisat respektive avslagit ansökningar om resning från bl.a. flera av parterna.

Detaljplanen medger byggrätt för två tillkommande våningar på flerbostadshuset. Frågan om att påbyggnad får ske är således avgjord och ska inte prövas igen i detta mål. I målet om detaljplan har även frågorna om omgivningspåverkan vad gäller bl.a. solljus och skuggning, insyn, försämrad utsikt, buller, parkeringstal, trafiksituationen, tillgången till allmänna kommunikationer och påverkan på luftkvaliteten prövats. Dessa frågor ska inte prövas igen i målet om bygglov i större omfattning än vad som följer av bl.a. 9 kap. 30 § första stycket punkten 4 plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och domstolens bedömningar nedan (jfr 13 kap. 2 § punkten 8 PBL). Någon närmre motivering gällande bedömningen av dessa frågor utöver den som har skett har därmed inte heller varit nödvändig i länsstyrelsens beslut.

Eftersom lokaliseringen för påbyggnaden i detaljplanen har ansetts lämplig påverkar inte tillgången till lektyor i området bedömningen av om bygglov kan ges.

I fråga om parkeringsplatser kan tilläggas att de två parkeringsplatserna på byggnadens baksida, vid fastighetens västra hörn, är befintliga och därför faller utanför prövningen av det aktuella bygglovet. Det saknar därför även betydelse att dessa är placerade på mark som enligt detaljplanen är punktprickad. Beträffande nya parkeringsplatser medger detaljplanen att sådana får uppföras samt var dessa får placeras. Att dessa inte medför fara för liv och hälsa är därmed också prövat. Detaljplanen innehåller inga tvingande bestämmelser om parkeringstal. Civilrättsliga frågor, t.ex. avtalsfrågor gällande uppförande av parkeringsplatser på den aktuella marken, mellan byggherren och fastighetsägaren prövas inte heller.

Exploateringsavtal är inget krav för bygglov (jfr 9 kap. 30 § PBL). Eventuella ändringar i ägarförhållandena mellan de bolag som önskar ta bygggrätten i anspråk, dessa bolags ekonomiska möjligheter att genomföra påbyggnaden, huruvida påbyggnaden kommer bestå av s.k. lyxlägenheter och att Brf Biografen är negativt inställd till en påbyggnad saknar betydelse för prövningen om bygglov. Eventuella framtida planändringar och projekt i området inverkar inte heller på bedömningen.

De klagande har fört fram att den befintliga byggnaden inte kommer kunna bära tyngden av påbyggnaden utan omfattande förstärkningsåtgärder. Denna fråga är inte föremål för prövning i ett mål om bygglov (jfr 9 kap. 30 § PBL). Startbesked har dock meddelats för sådana förstärkningsåtgärder och även målen angående överklagande av startbesked avgörs idag av mark- och miljödomstolen.

Formella invändningar

De klagande har fört fram att länsstyrelsen varken har tagit ställning till alla framställda yrkanden eller alla framförda synpunkter och omständigheter. De har också fört fram att länsstyrelsens motiveringar är för generella och att beslutet därför brister sett till den motiveringsskyldighet som föreskrivs i förvaltningslagen. Även brister i utredningen av ärendet har gjorts gällande.

Mark- och miljödomstolen har förståelse för att en påbyggnad skulle medföra en stor förändring för de klagande och att länsstyrelsens beslut därmed i vissa delar kan uppfattas som kortfattat. Mark- och miljödomstolen anser dock inte att beslutet brister gällande motiveringsskyldigheten och finner ingen anledning att ifrågasätta att länsstyrelsen i sin bedömning har tagit hänsyn till samtliga framförda synpunkter, omständigheter samt det material de klagande lämnat in. Vissa av de omständigheter som förts fram i länsstyrelsen har, som framgått ovan, med anledning av den redan lagakraftvunna detaljplanen inte heller krävt någon närmare motivering (jfr 13 kap. 2 § första stycket punkten 8 PBL). Vissa andra omständigheter som de klagande anser att länsstyrelsen inte har berört kommer att behandlas nedan (felaktig delegation, kulturvärden inom nationalstadsparken, bristande kommunikering och byggnadens bristande bärförmåga). Domstolen anser även att ärendet är tillräckligt utrett och har tidigare under målets handläggning även avslagit begäran om att hämta in ytterligare utredning. I och med att länsstyrelsen har avslagit överklagandena får samtliga där framställda yrkanden anses ha prövats.

Mark- och miljödomstolen bedömer enligt vad som närmare utvecklas nedan att sökt åtgärd är planenlig. Det har därmed inte varit nödvändigt att genomföra ett s.k. grannhörande, varför nämnden inte har brustit i sin kommuniseringsskyldighet varken gentemot grannar eller fastighetsägaren (jfr 9 kap. 25–26 §§ PBL).

Eftersom bygglovets är planenligt kan ärendet inte anses vara av principiell betydelse eller annars av större vikt. Det har därmed inte skett något förfarandefel genom att nämnden har fattat sitt beslut på delegation. Det som förts fram av de klagande gällande att frågorna om fastighetsbildning har betydelse för bedömningen av ärendets principiella betydelse saknar betydelse eftersom fastighetsbildningen inte prövas i eller påverkar detta mål.

Mark- och miljödomstolens bedömning i sak

Mark- och miljödomstolen delar länsstyrelsens bedömning i sak av förutsättningarna för bygglov med rivningslov och tillägger för egen del följande skäl.

Planenlighet och förutsättningar för bygglov

Planstridigt utgångsläge

Fastigheten X omfattar i dagsläget ytan för bostadsbyggnaden samt även ytan söder därom som enligt planen är allmän platsmark PARK. Enligt planen ska den allmänna platsmarken vara under kommunalt huvudmannaskap. De klagande har fört fram att det är fråga om ett s.k. planstridigt utgångsläge, eftersom någon fastighetsreglering avseende PARK-marken ännu inte är genomförd. Mark- och miljödomstolen bedömer till skillnad från de klagande att detta är en genomförandefråga som inte prövas i målet om bygglov. Bygglovet berör inte heller den markyta som är betecknad som PARK. Vidare finns som länsstyrelsen konstaterat möjlighet för kommunen att lösa in marken enligt 6 kap. 13 § PBL. Att denna del av fastigheten ännu inte har reglerats över till kommunen utgör inte något hinder för att bevilja bygglov för den byggrätt som detaljplanen medger. Samma sak gäller avsaknaden av fastighetsbildning beträffande 3D-fastigheten.

Buller m.m.

Beträffande buller och det som förts fram om val och utformning av bullerskydd på balkongerna noteras följande. Planbestämmelserna föreskriver att bostäder ska utformas så att minst hälften av boningsrummen i varje lägenhet får högst 55 dBA ekvivalent ljudnivå (frifältsvärde) utanför fönster. Minst en balkong eller uteplats till varje bostad eller en gemensam uteplats i anslutning till bostäderna ska utföras eller placeras så att de utsätts för högst 55 dBA ekvivalent ljudnivå och högst 70 dBA maximal ljudnivå (frifältsvärde). Påbyggnaden ska alltså uppfylla detta krav gällande bullernivåer. Det uppställs i planen däremot inget krav på balkongernas närmare tekniska utformning för att uppnå detta krav. Eventuella krav på bullerredovisning och tekniska egenskapskrav/utformning för att klara kraven får hanteras i det tekniska samrådet (jfr 8 kap. 4 § PBL och 9 kap. 30 § PBL).

Vad gäller solljus har även detta redan bedömts genom detaljplanen där solstudier visar att påbyggnaden har liten påverkan på ljusförhållandena för omgivande bebyggelse. Det har inte framkommit att bygglovet skulle få sådan påverkan som innebär betydande olägenhet i den mening som avses i 2 kap. 9 § PBL.

Parkeringsplatser

De klagande har även fört fram att parkeringsplatserna på olika sätt är planstridiga. Domstolen har ovan redogjort för att de två befintliga platserna faller utanför ramen för prövningen. Beträffande övriga parkeringsplatser gör domstolen följande bedömning.

Enligt plankartan får byggnad inte uppföras på punktprickad mark och parkeringsplatser endast anordnas på sådan mark där så anges. De parkeringsplatser som är placerade på rad vid infarten från Ruddammsbacken är därmed planenliga. De två platser för handikapparkering som planeras är inte inritade på själva plankartan. Av planbeskrivningen framgår att markparkering endast får anordnas där detta särskilt medgivits, dock undantaget handikapplatser (se bl.a. s. 13 punkten 3, där det särskilt anges att ”handikapparkering kan placeras närmare entrén”). I situationsplanen i planbeskrivningen finns båda platserna för handikapparkering angivna. Enligt Boverkets byggregler ska parkeringsplats för rörelsehindrade kunna ordnas efter behov inom 25 meters gångavstånd från en tillgänglig och användbar entré till bostadshus. Mark- och miljödomstolen bedömer mot bakgrund av detta, och vid en tolkning av plankartan i ljuset av planbeskrivningen, att det med tydlighet framgår att det funnits en avsikt att anlägga båda de aktuella platserna för handikapparkering. Placeringen av handikapplatserna bedöms inte heller innebära fara för liv och hälsa ur t.ex. trafikhänseende.

Detaljplanen innehåller vidare inga tvingande bestämmelser om att redovisning av bilpoolsaktör ska finnas.

Anpassningskravet, förvanskningsförbudet och varsamhetskravet m.m.

Beträffande påbyggnadens föreslagna utformning och dess anpassning till bl.a. stadsbilden och natur- och kulturvärdena på platsen har de klagande fört fram i huvudsak följande. Fastigheten gränsar mot riksintresset nationalstadsparken och åtgärden skadar kulturvärdena inom denna. Bebyggelsen ligger dessutom i ett område som är utpekad som ett riksintresse för kulturmiljövården och även inom ett område som i översiktsplanen är utpekad som en kulturhistorisk värdefull miljö.

Tillräcklig hänsyn har inte tagits till områdets speciella karaktär, den befintliga byggnadens kulturhistoriska klassificering och Skönhetsrådets yttrande. Byggnaden är gulklassad, vilket innebär att den har en positiv betydelse för stadsbilden och/eller är av visst kulturhistoriskt värde. Åtgärder ska därför anpassas till omgivningens karaktär och byggnadens kulturhistoriska värden. Ändringar ska utföras varsamt och med hänsyn till byggnadens karaktärsdrag. Den föreslagna utformningen utgör en stor kontrast till den befintliga byggnadens och områdets genuina funkiskaraktär. Påbyggnaden skulle förvanska den befintliga byggnaden och lever inte upp till varsamhetskravet. En av den nuvarande byggnadens kulturhistoriska kärnegenskaper är den förhöjda mittrisaliten. Av ritningar och modeller av den tänkta påbyggnaden framgår att förhöjningen raderas ut. En förvanskning anses inträffa om en väsentlig egenskap helt går förlorad eller ett för byggnaden väsentligt karaktärsdrag försvinner. Förslaget skiljer sig också markant från tidigare skisser.

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att denna fråga delvis redan har prövats i målet om detaljplan, se ovan. Domstolen konstaterar också att fastigheten ligger utanför nationalstadsparken och bedömer inte att åtgärden kommer att skada de värden som finns inom denna. I övrigt gör domstolen följande överväganden.

Plankartan innehåller en bestämmelse om varsamhet beträffande befintlig bebyggelse. Den föreskriver att entrén med sitt utskjutande tak och golv och fönsterbänkar i svensk ölandskalksten är värda att bevara. Denna bestämmelse uppfylls i bygglovet. Likaså följs de detaljer som i planbeskrivningen nämns som viktiga, såsom att påbyggnaden ska korrespondera med den äldre delen genom att de strikt satta fönsteraxlarna förlängs uppåt och att det framskjutna entrépartiet mot Ruddammsbacken och de glasade partierna på den motsatta fasaden också förlängs upp i de nya våningarna. Mittrisaliten, dvs. det framskjutande entrépartiet, genomförs och förlängs även i påbyggnaden. Detta viktiga karaktärsdrag i ursprungsbyggnaden tillvaratas alltså i den omfattning som detaljplanen föreskriver. Att mittrisaliten inte förlängs i höjddled utöver de två våningsplan som påförs huset får

ses som en följd av att det enligt detaljplanen inte tillåts att den förhöjs på motsvarande sätt, dvs. enligt detaljplanebestämmelsen om byggnadens höjd finns inte möjlighet att låta entrépartiet vara högre än övriga byggnaden. Påbyggnaden kommer inte att ge ett dominerande intryck men kommer samtidigt kunna särskiljas från den nu befintliga byggnaden. Mark- och miljödomstolen bedömer därför att den lovgivna påbyggnaden är varsam och inte innebär att den befintliga byggnaden förvanskas.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen kommer sammanfattningsvis liksom länsstyrelsen fram till att det har funnits förutsättningar för nämnden att bevilja sökt bygglov med rivningslov. Det finns därmed inte skäl att upphäva eller återförvisa beslutet med hänsyn till vad de klagande har fört fram. Överklagandena ska därför avslås, vilket innebär att beslutet om bygglov m.m. står fast.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 25 juni 2019. Prövningstillstånd behövs.

Erika Ekman

Jonas T Sandelius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Erika Ekman, ordförande, och tekniska rådet Jonas T Sandelius. Föredragande har varit beredningsjuristen Helén Thorö.